

MEZINÁRODNÍ DEN ARCHEOLOGIE

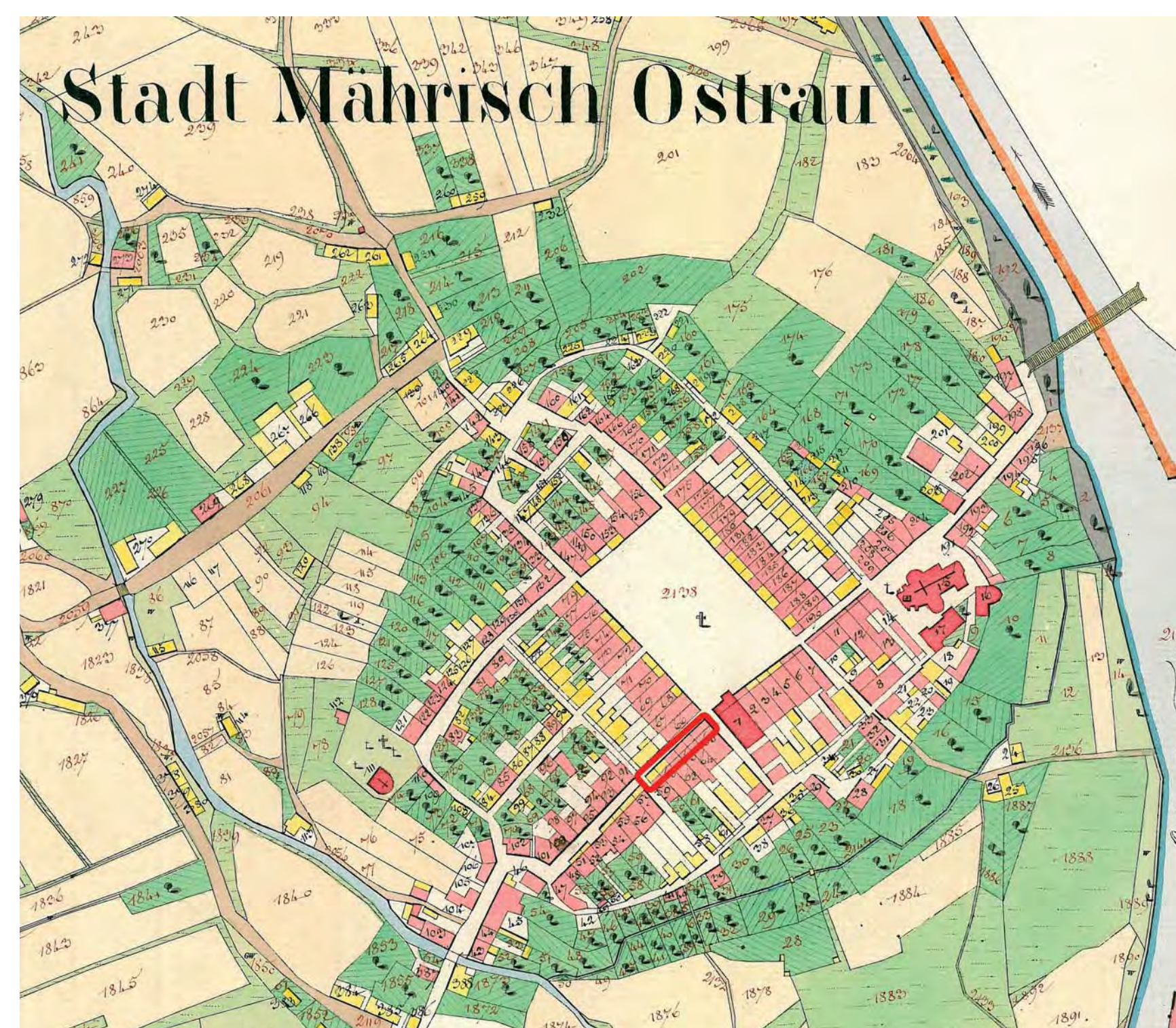
Zjišťovací výzkum „Nové Lauby“, Ostrava

V říjnu 2017 až červnu 2018 prováděl Národní památkový ústav, ÚOP v Ostravě ve spolupráci s Ostravským muzeem v prostoru mezi ulicemi Velká a Muzejní předstiho- vý archeologický výzkum. Jeho cílem bylo především zjistit stav dochování sklepů patřících původní domovní zástavbě podél Velké ulice. Město Ostrava jako investor chtělo využít poznatků archeologického výzkumu a stavebněhistorického průzkumu jako podkladů pro plánovaný projekt zástavby místa.

Prostor dnešního parkoviště zabírá původní plochu osmi městských parcel mezi ulicemi Velkou a Pivovarskou. Těsné sousedství s náměstím, centrem středověkého města a poloha podél ulice Velké, která byla důležitou komunikační tepnou spojující hlavní ostravské náměs-

tí s Hrabovskou bránou, napovídá, že už od počátku založení města (1267) patřily tyto parcely mezi nejvýznamnější. S domy na nich vystavenými se také pojilo výnosné právo vařit pivo a šenkovat, v Moravské Ostravě takových bylo dohromady pouhých 64. Celý blok prošel postupným vývojem, časem byly zastavěny také zadní části parcel, čímž vznikla uliční fronta podél Pivovarské ulice. Se změnou v komunikačním schématu města klesal význam sledovaných parcel. V době, kdy zde vznikají první podloubí („lauby“), tedy v 2. polovině 19. století, se tu začínají koncentrovat hospody, kabarety i vetešnictví. Po roce 1955 byly domy určeny k postupné demolici, ke které došlo v 60. letech 20. století.

Barbara Marethová, NPÚ, ÚOP v Ostravě

Místo výzkumu (červeně) na tzv. císařském otisku stabilního katastru (1833). Čelní části úzkých středověkých parcel při ulici Velké zabírají původní měšťanské domy, za kterými se rozkládají zahrady a drobné stavby většinou hospodářské funkce. V průběhu 19. století bude zadní část parcel zastavěna a vznikne téměř jednolitý domovní blok vymezený ulicemi Muzejní, Pivovarská, Dlouhá a Velká.

Pohled skrz podloubí („lauby“) při ulici Velké, směrem od čp. 54 (přelom 50. a 60. let 20. století). Foto archiv

Plocha výzkumu po vytěžení suti. V pravé části se nachází řada zkoumaných sklepů, v levé přístupové koridory a nepodsklepené plochy se zachovanými archeologickými terény. Zde bylo umístěno šest sond. Ve všech byly zachyceny objekty, interpretované jako suterény dřevohlinitých domů spojených s počátky města, s rokem 1267. Foto O. Anlauf

Detail spálených trámů v zásypu suterénu v sondě 1 (čp. 55). Předběžně můžeme říci, že všechny zkoumané suterény byly na počátku 15. století zasypány. Pokud jejich vznik klademe do 2. poloviny 13. století, lze uvažovat o přibližně 150 letech jejich užívání. Během té doby došlo k několika požárům, které byly archeologicky zachyceny. Většinou se jednalo o nálezy spáleništních planýrek a shořelých trámů v zásypech objektů. Foto O. Anlauf

Východní profil v sondě 5 (čp. 54). Nejstarší fáze zástavby reprezentují podlahové vrstvy v pravé části profilu (k. 127, 128, 131), později zde vzniká zahlabený suterén (k. 537), který je na přelomu 14. a 15. století zasypán. Bohužel pozdějšími zásahy, především během demolice v 60. letech 20. století, byla horní část souvrství zničena, čímž zanikla úroveň, ze které byly hloubeny kamenné sklepy (zeď vlevo, k. 916). Nejstarší části dochovaných sklepů jsou na základě stavebněhistorického průzkumu kladeny do 2. poloviny 15. století. Foto B. Marethová

Ortofotomapa lokality. Celá plocha výzkumu byla zdokumentována fotogrammetricky z dronu i fotoaparátem (svislé plochy) a zároveň proběhlo 3D skenování pro účely vytvoření 3D modelu. Foto a zpracování M. Tejkal

